

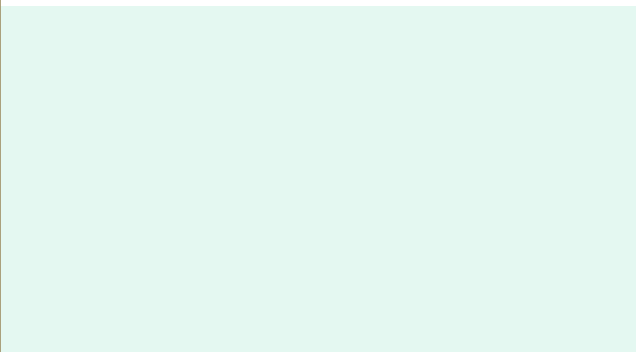
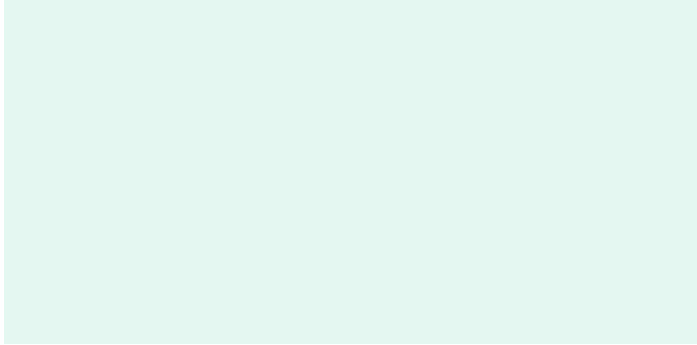
SKILTININKO

UŽRAŠAI

SKAUTAS

TAI BROLIS ARTIMUI,
— PAGALBA IEŠKANČIAM, —
DRAUGAS PASAULIUI

Simono Daukanto skautų
vyčių draugovė

Turinys

ĮVADAS	4
SKILTIS	5
Skilčių sistema	5
Skilties simboliai	7
Skilties pareigos	10
SKILTININKAS	13
Pareigos	14
Skiltininkas skautiškoje literatūroje	16
Lyderystė	18
Skiltininko žaidimų aikštelė	22
PASKILTININKAS	24
AŠ – (PA)SKILTININKAS	25
Praktiniai patarimai	26
Laiko planavimas	27
Darbų pasiskirstymas	29
Pareigų pasiskirstymas	33
Taisyklių ir susitarimų kūrimas	35
Grįžtamasis ryšys	36
SKILTININKAS LIETUVOS SKAUTIJOJE	40
Skiltis nuostatuose	40
Kaip atpažinti skiltininką iš uniformos?	41
Žemesnieji vyresniškumo laipsniai	41
Gairėlės nuostatai	43

Juk tarnaujame DIEVUI ir TĖVYNEI bei padėdame ARTIMUI, skleisdami skautišką idėją ir puoselėdami vertybes, kurios jau daugiau nei šimtą metų augina ir stiprina mūsų skautišką šeimą.

Įvadas

Labas, skaute,

su neapsakomu džiugesiu noriu tau pristatyti šį mažą skautiškos (ir ne tik) literatūros bei savo ir skirtingų vienetų asmeninių patirčių konspektą – skiltininko užrašus, kurie, tikiuosi, atsakys į daugumą tavo klausimų apie skiltininkavimą ir lyderystę, o praktiniai patarimai palengvins vykdomas veiklas.

Šiame leidinyje rasi Robert Baden – Powell, Roland Philipps, John Lewis, Antano Saulaičio ir kitų žymių pasaulio ir Lietuvos skautų minčių, mokslininkų, daktarų ir kitų specialistų, dirbančių lyderystės sferoje, surinktos medžiagos santraukų, persipinančių su asmeninėmis skautų ir jų vienetų patirtimis.

Svarbu atminti, kad tai nėra vadovėlis – tai tik vienas iš daugelio būdų, kaip žvelgti į skautavimo žaidimą, skilčių sistemą bei žinoma skiltininkavimą.

Dominykas Židonis
Leidinio sudarytojas

Skiltis

Skilčių sistema

Kiekviena draugovė susideda iš dviejų ar daugiau skilčių po 6 - 8 berniukus. Svarbiausias skilčių sistemos tikslas - kad kuo daugiau berniukų pajautų atsakomybę. Draugininkas, suteikdamas savo skiltininkui tam tikrą galią, pasitikėdamas juo ir leisdamas jam laisvai veikti, padarys berniukui daug teigiamos įtakos.

Robert Baden-Powell
Skautybės pradininkas

Visas skautavimo žaidimas, pasak įkūrėjo, paremtas skilčių sistema, kuri kiekvienam skilties nariui suteikia auginantį atsakomybės jausmą. Šis padeda ugdyti tikrą, savimi pasitikintį ir gebantį dirbti komandoje skautą - atsakingos visuomenės narį.

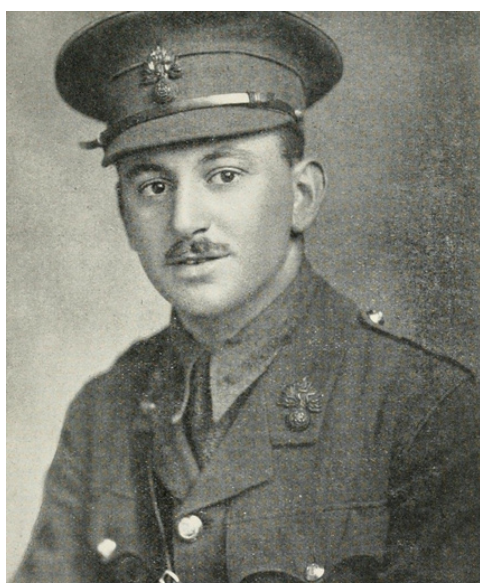

Iš Lietuvos Skautijos struktūrinių nuostatų:
13.1. Skiltis yra mažiausias LS vienetas, kurį sudaro nuo 4 iki 10 narių.

Norėdami skilčių sistemą pritaikyti realybėje, iš pradžių reikia suprasti, kad tai nėra tik metodas, kuris gali būti naudojamas, bet kad jis yra būtina draugovės ar bet kokio kito didesnio skautiško vieneto veikimo sąlyga. Šią sistemą galima įgyvendinti plačiau ar siauriau, tačiau svarbiausia sistemos esmė yra nedideli skautų būreliai, kuriems vadovauja jauni, bet atsakingi jų pačių parinkti vadai - SKILTININKAI.

R. Philipps leidinyje „Skilčių sistema“ nurodoma ir praktinė skilčių sistemos taikymo pusė. Tokio vieneto buvimas paremtas idėja, kad skauto būdas išugdomas tuo, ką jis jau turi savyje, stengiantis neprimesti jiems nieko iš šalies. Taip augdamas skautas pats savyje ieško ir kursto skautišką nuotaiką ir dvasią, kuria uždega ir kitus.

Skautų judėjimas pats savaime yra originalus judėjimas. Norint gerai įgyvendinti skautybės principus, reikia naudoti itin originalius ir sėkmingus auklėjimo metodus. Šie metodai atsispindi žodžiuose „skilčių sistema“.

Roland Philipps

Vienas pirmųjų skautų judėjimo lyderių

Skilties simboliai

Tai, kas privalu kiekvienai save gerbiančiai skilčiai, tai – kas leidžia išsiskirti iš kitų...

Kiekviena skiltis yra jaunas* ir mažas, bet – iš tiesų – pats svarbiausias skautiškas vienetas, kuris turi savo pavadinimą ir simboliką. R. Baden – Powell'is mokė, kad kiekviena skiltis, turi turėti ir savo šūksnį, kurio pagalba vieni kitus miške net ir naktį gebėtume rasti. Prie visų šių simbolių, kiekviena skiltis gali turėti ir savo tradicijas įvairiausioms skautiškoms akimirkoms ar net legendomis apipintas paslaptingas veiklas, apie kurias žino tik vieneto nariai. Tiesą pasakius, net ir tuo apsiriboti skiltis neprivalo.

**jaunas – skiltis labai dažnai atsinaujina (nariai išauga ir persikelia į kitą skiltį), tad skilties narių kaita yra žymiai didesnė nei draugovių ar tuntų.*

PAVADINIMAS

TRADICIJOS

PAREIGOS

GAIRELĖ

ŠŪKSNIS

VEIKLOS

Pavadinimas

Pagal R. Baden-Powell'io mokymą ir Lietuvos Skautijos nuostatus, visos skiltys vadinamos **gyvūnų arba augalų vardais**, geriausia tokiais, kurių galime rasti apylinkėse: vieni iš pavyzdžių – pilkųjų kiškių ar lapučių skiltys. Tiesa, skraidančių gyvūnų ir paukščių vardai tinkamiausi oro skautų skiltims, o vandens gyvių ir augalų pavadinimai gražiausiai puošia jūrų skautų valtį (tai yra skilties atitiktis: draugovė - laivas, skiltis - valtis).

Gairelė

Gairelė – tai pagrindinis skilties simbolis, reprezentuojantis ją – kaip atskirą vienetą, turintį savo identitetą. Kiekviena skiltis turi savo simbolį, kuris, pasak LS vėliavų, gairių ir gairelių nuostatų, yra trikampio formos išsiuvinėtas juodu siūlų amžiaus grupės spalvos audinys – trikampė vėliavėlė, kurioje vaizduojamas skilties gyvūnas ar augalas (**detaliau apie tai žiūrėkite leidinio prieduose**).

Gairelę kiekvienas skautas privalo gerbti ir saugoti, o kiekviena skiltis turi ir už ją atsakingą žmogų – gairelininką, bet apie tai, truputį vėliau...

Tai ką reiškia „gerbti ir saugoti“ gairelę? Tai visų pirma palaikyti ją tvarkingą, reprezentatyviai su ja elgtis, nepalikti jos be priežiūros – saugoti ir mylėti. Kiekvienas, tikiu, gerbiame ir saugome savo kaklaraištį, tad tokio pat atsakingumo reikalauja ir skilties gairelė.

Šūksnis

Robertas Baden-Powell'is savo knygoje „Skautybė berniukams“ šalia šių esminių skilties atributų nurodo ir skilties šūksnį – tai yra skilties gyvūnui būdingo garso pamėgdžiojimą, kurį privalu žinoti ir mokėti kiekvienam skilties nariui.

Joks skautas neturi teisės naudoti ne savo skilties šūksnį
Robert Baden-Powell

Kiekviena skiltis naudodama savo šūksnį gali lengvai susikalbėti miškingose vietose – skirtingi šūksniai gali būti panaudoti tarsi kodai žinutėms ir įspėjimams siųsti.

Kaip atsirado ir kam reikėjo šūksnių?

Prisiminkime, kaip atsirado skautybės idėja - R. Baden-Powell'is subūrė grupę jaunų berniukų, kuriuos apmokė žvalgams būtinų savybių ir su jų pagalba kovojo Mafekingo mūšyje. Kad besislapstydami berniukai neišsiduotų priešams, reikėjo naudoti tokius įspėjamuosius signalus, kurie neišsiskirtų iš aplinkos, bet būtų suprantami kitų. Tokia žaidimo forma persikėlė ir į skautišką organizaciją - skiltys mokėsi staugti, riaumoti ir „kalbėti“ kaip gyvūnai, kurių vardais pasivadino, stengdamiesi neišsiduoti ir būti atpažįstamiems tik savo skilties narių.

Dabar tokių šūksnių panaudojimas gali praversti žaidžiant karinius ir strateginius žaidimus tarp skilčių ar stovyklų naktinėse veiklose.

Tradicijos

Tradicijos skiltyje (ir draugovėje) gali būti kuo įvairiausios: nuo naujo skilties nario priėmimo į skiltį, skautišką šeimą (įžodžio metu) ar net jau atsisveikinimo ir išlydėjimo į kitą vienetą. O kur dar gimtadienių bei kitų svarbių datų minėjimas... tradicijų sąrašas nėra (o gal ir niekada nebuvo) baigtinis, kiekvienas vienetas pats kuriasi savo istorija, tradicijas ir papročius. O detalesnius pavyzdžius apie juos peržvelgsime skiltyje „**Skiltininko žaidimo aikštelė. Tradicijos**“.

Skilties pareigos ir atsakomybės

Geroji skiltis yra draugų skiltis – joje myli ir gerbia skiltininką, visi ištikimi skilčiai ir, kaip geros futbolo komandos nariai, visi yra pasiruošę aukoti savo asmeninę naudą dėl bendros grupės sėkmės.

John Lewis

Vienas pirmųjų skautų judėjimo lyderių

Perfrazuokime R. Baden-Powell'io mintį ir pasinaudokime LS nurodytu skilties apibrėžimu, kad skiltis yra pastovi 4 - 10 bendraminčių grupelė, kurioje vieni iš kitų besimokydami auga ir tobulėja skautai. Tai pabandykite prisiminti ir aptarti pagrindines (ir ne tik) skilties pareigas ir jų atsakomybes.

Kiekvienam skilties nariui svarbu turėti tam tikras pareigas, kurios padėtų jam tobulėti ir augti, jaučiant atsakomybę už savo veiksmus ir kitus skilties narius. Šios pareigos taip pat yra ne ką mažiau svarbios ir skilties veiklai užtikrinti.

Nors gali pasirodyti, kad pagrindinės pareigos (t.y., skiltininkas, gairelininkas ir pan.) nėra skirtos vienam ar kitam skilties nariui, pabandykite rasti alternatyvias pareigas, kas domina jį, ką jis skiltyje norėtų veikti - tuo labiau, kad pareigas ir jų atsakomybes galite susigalvoti ir patys.

Pastaba: šios atsakomybės yra pavyzdinės ir surinktos iš įvairių vienetų, tad kiekviena skiltis (padedant draugininkui ar kitam vadovui) gali susidaryti savo skilties pareigybių atsakomybes ir pasipildyti jų sąrašą.

Skiltininkas

Kontaktuoja su visais skilties nariais

Seka skilties darbus ir primena kitiems nariams apie pasiruošimą sueigoms ir renginiams

Pasirūpina, kad kas kartą sueigose raportuotų vis kitas asmuo

Koordinuoja skilties veiklą, paskirsto darbus skautiškų veiklų metu

Yra tikras pavyzdys

.....

Paskiltininkas

Pavadoja skiltininką ir atlieka jo pareigas šiam nesant

Pasirūpina, kad iki rikiuotės skiltis turėtų dainą ir šūkį (jei nėra už tai paskirto atsakingo asmens)

Rūpinasi skilties narių savijauta renginių metu

.....

Gairelininkas

Drauge su skilties nariais sukuria skilties simbolį

Pasiūna gairelę ir rūpinasi, kad ji būtų kiekvienoje sueigoje ir renginyje

Reikalui esant, pataiso gairelę

Renginių metu pasirūpina, kad gairelė turėtų savo vietą ir būtų laikoma pagarbiai

.....

Čia tik dalis galimų (ir neprivalomų) pareigybių. Yra be galo daug įvairiausių variantų išsirinkti pareigas: jei vienas iš narių niekada iš rankų nepaleidžia fotoaparato, galbūt jis galėtų būti skilties fotografu. Neapsiribokite pateiktų sąrašu, ir leiskitės į kelionę po savo fantaziją ir atsižvelgę į skilties poreikius tikrai galite rasti įvairiausių spalvų pareigybių.

Šūkininkas

Pasirūpina daina ir šūkiu rikiuotės metu

Žino, moka ir geba laiku pavartoti skautiškus šūkius (pvz. vakaro laužo pasirodymo metu)

Metraštininkas

Sukuria skilties metraščių

Jį pildo bent kartą į mėnesį su renginių/sueigų aprašymais, nuotraukomis kitų skilties narių pasisakymais

Saugo ir globoja skilties metraščių, visada turi jį su savimi skautišku renginių metu

Gimtadienininkas

Žino visų skilties narių gimimo datas

Artėjant skilties nario gimtadieniui, suorganizuoja pasveikinimą

Apie artėjantį ir planuojamą gimtadienį informuoja vadovą, kad skirtų laiko sueigoje

Maistininkas

Pasirūpina maistu skilties renginių metu

Žino skilties narių alergijas ir mitybos ypatumus

Pildo, saugo ir globoja skilties receptų knygelę

Renginių metu geba ir gali pagaminti visus patiekalus, esančius skilties receptų knygelėje

Motyvatorius

Rūpinasi skilties narių nuotaika sueigų ir renginių metu

Geba nuteikti ir motyvuoti skiltį darbui

Visada žino kaip pralinksminti ir pradžiuginti kitą skautą

Kalendorininkas

Pildo skilties kalendorių pagal vadovų paskelbtą informaciją

Prižiūri ir globoja skilties kalendorių

Kalendoriui pasibaigus, pagamina naujos jo lapus

Skiltininkas

BP žodis skiltininkams

Aš noriu, kad jūs, skiltininkai, lavintumėte savo skiltis vieni patys, nes jūs galite prieiti prie kiekvieno skilties berniuko ir išugdyti jį tikru vyru. Nebus jokios naudos, jei vienas berniukas bus išprusęs, o kiti - niekam tikę. Turite stengtis lavinti juos visus. Svarbiausia - jūsų pačių pavyzdys, nes kaip elgsitės jūs, taip elgsis ir jūsų skautai. Parodykite jiems, kad mokate vykdyti įsakymus, ar jie duodami žodžiu, ar užrašyti kaip taisyklės. Parodykite jiems, kad gebate įgyti įvairius skautiškus patyrimo laipsnius, ir jūsų berniukai, kiek pakalbinti, seks paskui jus.

Bet nepamirškite, kad turite juos vesti, o ne stumti.

Robert Baden-Powell

Kokią skiltininką mato patyrę skautai?

Šiame skyrelyje pateikiama apibendrinta surinkta informacija iš susitikimu su Panevėžio krašto ir Vilnius krašto Šventaragio tunto patyrusiais skautais.

CHARAKTERIS

Apibendrinami skilties lyderį, mokymų dalyviai pabrėžė, kad skiltininkas turėtų turėti **žinių pranašumą**, t.y. siekti tobulėti asmeniškai, mokytis, įgauti įvairios patirties, kuria vėliau galėtų pasidalinti su savo skilties nariais, taip tapdamas tarsi jų **skautišku mokytoju**. Svarbu, kad **skiltininkas būtų drąsus, imtųsi skilties lyderio vaidmens**, nebijotų ieškoti naujų kelių ir klysti. Esant krizinei situacijai (įvykiams pasisukus ne taip kaip planuota) gebėtų nuraminti savo bendraamžius ir nepasimestų, ieškotų būdų kaip tai ištaisyti. Būdamas skilties lyderiu, vadovautųsi skautiškais principais, šūkiu ir priesakais, **būtų tikras pavyzdys** ne tik savo skilties nariams, jaustų atsakomybę ne tik už save, bet ir visą skiltį - nes jis yra jos veidas, tas žmogus, kuris ją reprezentuoja visur ir visada.

Skiltininkas yra būtent tas žmogus, kuris motyvuoja kitus veikti ir dalyvauti, mokytis ir augti drauge ir atskirai po vieną. Skiltininko pagrindinė veikla - stebėti kitus skilties narius ir padėti jiems rasti būdus, kurie prisidėtų prie asmenybių augimo, skilties bendro darbo kokybės.

Skiltininkas dalyvauja ir veda sueigas, moko kitus skilties narius skautamokslio, dalinasi savo turimomis žiniomis.

Skiltininkas atstovauja skiltį ir teikia raportus draugininkui, viršininkui.

PAREIGOS

Kontaktuoja su visais skilties nariais

Skiltininko pareiga palaikyti artimą kontaktą su kiekvienu skilties broliu ir sese bei, žinoma, vadovu - draugininku. Svarbu sukurti patikimą, saugų ir šiltą ryšį su kiekvienu nariu, taip užtikrinant pasitikėjimą, kuris padeda augti kiekvienam (tiek skautui, tiek vadovui, tiek ir skilčiai).

Seka skilties darbus ir primena kitiems nariams apie pasiruošimą sueigoms ir renginiams

Skiltininkas neturi būti įkyrus ir nuolat mąstyti už kitus, tačiau turi sekti skilties pulsą, stebėti kaip sekasi visiems ir pasirūpinti, kad veiklos vyktų kaip planuota - t.y. joms būtų pasiruošta atitinkamai

Pasirūpina, kad kas kartą sueigose raportuotų vis kitas asmuo

Raportas nepatyrusies (ne apie kaklaraištį čia) skautams dažnai atrodo baisus ir neįmanomas dalykas, todėl skiltininko pareiga yra išmokyti ir patikėti šią svarbią veiklą vis kitam nariui, kad visi esant reikalui mokėtų tinkamai atiduoti raportą.

Tačiau ši pareiga ne tik susijusi su raportais, tai ir sueigos vedimo bei kitais klausimais galiojanti taisyklė - leisti kiekvienam pasireikšti skilties nariui.

Koordinuoja skilties veiklą, paskirsto darbus skautiškų veiklų metu

Kadangi jau nusprendėme, kad skiltininkas yra tas, kuris geriausiai pažįsta kiekvieną, todėl nenuostabu, kad koordinuodamas skilties veiklą jis ir atsako už darbų pasiskirstymą, stebi skilties progresą ir yra pasiruošęs pagelbėti kiekvienam broliui ar kiekvienai sesei.

Yra tikras pavyzdys

Nenuostabu, kad skiltininkas yra pavyzdys, tokiu jis ir turi likti, nuolat tobulėti pats, ieškoti naujų sprendimo būdų, stengtis įgyti naujų įgūdžių, kad savo pavyzdžiu motyvuotų ir kitus brolius ir seses.

Štai visa sėkmės paslaptis – skiltininkas privalo būti tikrai artimas kiekvienam savo skilties berniukui. Reikia domėtis kiekvienu atskirai, jį stebėti ir raginti, jam padėti ir iš tikrųjų naudoti visą savo energiją, kad iš jo padarytumėte gerą skautą. Kartais atrods, kad berniuku tenka nusivilti – tai nesvarbu, dar jo nepaleiskit. Skiltininkas yra savo skautų draugas ir jeigu jūs apleisit draugą, kai jis eina ne visai tikru keliu, jūs nesate jo tikras draugas.

John Lewis

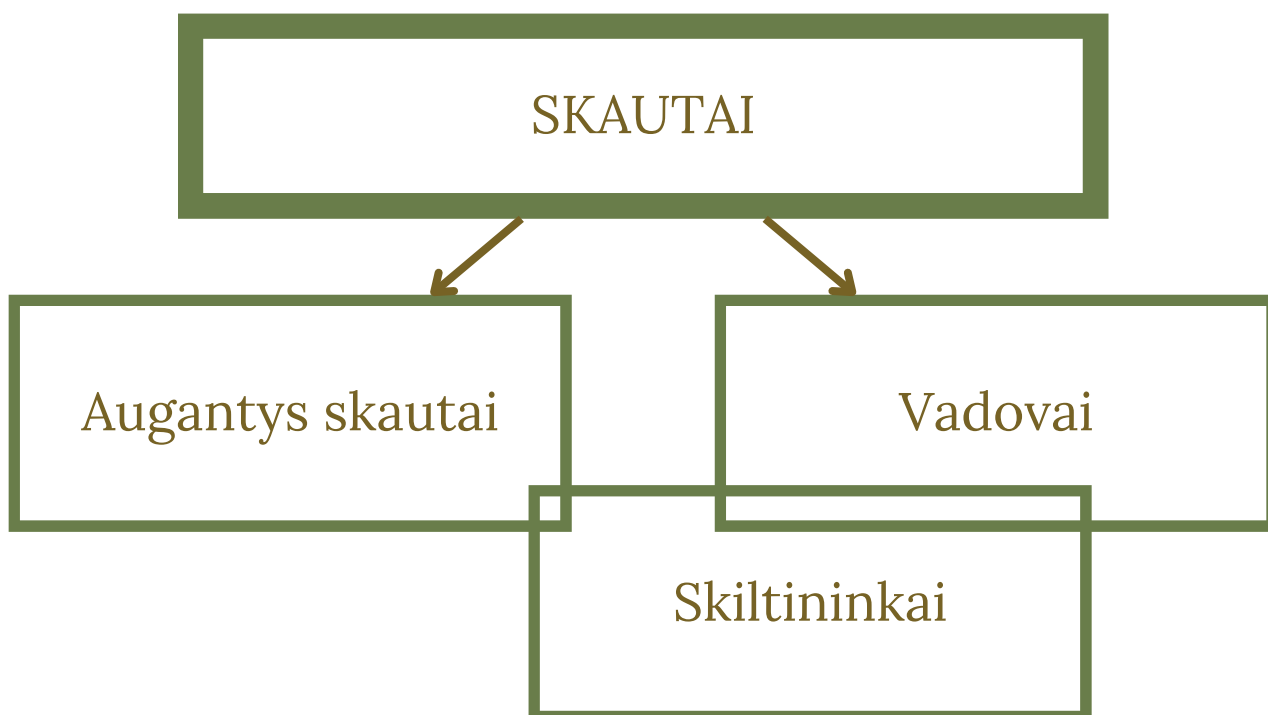
Praeito šimtmečio skautiškoje literatūroje skiltininkas vaizduojamas kaip riteris – tas, kuris su pulku savo karių yra pasiruošęs traukti į kelionę ir nebijo jokių iššūkių, galinčių atsirasti kelyje. Jis puikiai pažįsta kiekvieną savo skilties narį, žino, kaip jį padrąsinti, kaip prieiti prie jo, žinodamas stipriausias kiekvieno savybes, jas būtinai išnaudos, o silpniausias – padės sustiprinti. Niekada nepaves darbo kitam, kurio pats negalėtų atlikti. Visada ir visur pasiruošęs padėti – būti tikru savo skilties pavyzdžiu.

Retas vadovas, kuris neprarasdamas savo autoriteto skautų akyse, gali būti jiems puikus draugas – tad skiltininkas yra artimiausias žmogus, kuris gali padėti iš kiekvieno išauginti tikrą skautą.

A. Saulaitis knygoje „Skautiškų vienetų vadovai ir vadovės“ teigia, kad draugovėje sėkmingai skautauti galima tik tokiu atveju, kai yra vadovaujamosi skilčių sistemos principais, t. y., sukuriama tikra skilčių darbo darna, o draugovės skautavimas įgyvendinamas per skiltininkus. Suteikiamas atsakomybės ir savarankiškumo jausmas skiltininkui prisideda ir prie vieneto tvarkos ir disciplinos palaikymo – pritaria J. Lewis: „Čia beveik viskas priklauso nuo skiltininko. Jis turėtų visada atminti, kad yra daugiau nei tik skautas – jis yra vadas ir vadovauja kitiems. Skautybė nėra tik puikus žaidimas, tai būdo auklėjimas ir tas, kas geidžia garbės būti vadovu, taip pat privalo prisiimti atsakomybę būti auklėtoju bei charakterių formuotoju.“

Tęsdamas ir plėtodamas šią mintį J. Lewis jauniems skiltininkams primena, kad nevalia būti vadu dėl garbės: egoistiškas vadovas yra niekas tikęs, o skiltis nustoja augti ir tobulėti.

Savo leidinyje jis taip pat pateikia įdomų skautų skirstymą į dvi grupes: pirmojoje kategorijoje yra paprastas skautas, kurį auginą ir formuoja jo vadovai: „Iš pradžių jis gali atrodyti kaip ir daugelis paprastų berniukų – linkęs patinginiauti, nemokantis savęs valdyti, dažnai nemandagus. Jei jo vadai tinkamai atlieka savo pareigą, jis ilgainiui tampa geru skautu – tiesiu, neegoistišku, moraliu, sveiku, pasitikinčiu savimi, sumaniu, sveiko kūno ir dvasios.“ Čia jau skauto vadovo atsakomybė, tokį jį išauginti. Antrojoje grupėje – vadai, kurie atsako už visus organizacijos reikalus. Šių vadovų gretose yra visos organizacijos vyriausieji vadovai, tuntininkai, draugininkai, jų pavaduotojai, tiesioginiai vaikų vadovai ir, žinoma, skiltininkai. Štai kokią garbingą vietą užima šie skilčių lyderiai.

Ši schema būtent ir simbolizuoja, kad skiltininkai, nors dar patys yra augantys ir tobulėjantys skautai, tačiau jau gali būti priskiriami vadovams, juk skilčiai didesnę įtaką turi jaunasis lyderis – skiltininkas.

LYDERIS ar VADOVAS?

Pasinerkime į platųjį pasaulį ir trumpam nutolkime nuo skautų. Pirmiausia aptarkime dvi sąvokas: vadovo ir lyderio. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad šie du terminai yra sinonimai, tačiau atidžiau panagrinėjus galime rasti esminius charakterio būdo skirtumus.

Lietuvių kalbos žodynas pateikia tokias šių žodžių reikšmes:

- ✿ Vadovas – kas vadovauja, yra atsakingas; vedlys;
- ✿ Lyderis – tai politinės partijos, profesinės sąjungos ar kitos grupės vadovas, vadas, pirmaujantis asmuo ar komanda.

Vadinasi skirtumas tarp lyderio ir vadovo sąvokų tikrai yra, tačiau paieškokime daugiau šių dviejų asmenybės tipų palyginimų.

Vadovavimo sąvoka daugiausiai susijusi su pagrindinėmis funkcijomis: planavimu, organizavimu ir kontrole. Asmuo gali būti geriausias vadovas: gerai planuoti, puikiai administruoti, strateguoti, tačiau jam gali tiesiog trūkti lyderiui būtinų sugebėjimų; lygiai taip pat ir asmuo gali būti efektingas lyderis: gebėti užiebtį entuziazmą, suburti komandą, tačiau jam gali trūkti vadovo sugebėjimų, kad visą žmonių energiją pakreiptų reikiama linkme.

Butkuvienė, 2012 m.

Remdamiesi šia mintimi, galime daryti prielaidą, kad būtent **skiltininkas ir yra skilties lyderis**, kuris visad kartu su kitais skilties nariais ieško tikslo ir būdų jam pasiekti, dirba ne dėl asmeninio, o bendro siekio, besimokydami vieni iš kitų.

Skaitant šiuos žodžius, galime aiškiai išskirti skirtingas funkcijas: vadovas vadovauja ir nurodinėja, o lyderis imasi darbo drauge ir pats veda komandą į priekį.

A. Stoškutės leidinyje „Lyderystės kompetencijos raiška skirtinguose organizacijos valdymo lygiuose“ lyderystė yra iškeliamą kaip modernesnė vadovavimo atšaka, tad išskiriamos ir kintančios puoselėjamos vadovo – lyderio savybės.

Tradicionis požiūris	Šiuolaikinis požiūris
Ekspertas, atsargiai žvelgiantis į naujoves	Atviras mokymuisi ir informacijai
Kontroliuojantis	Padedantis ir kartu kuriantis
Nukreipiantis	Ieškantis sprendimo kartu
Manipuliuojantis	Igalinantis
Nekantrus	Kantrus ir tolerantiškas (pakantus)
Orientuotas į tikslą	Svarstantis tikslą
Motyvuotas	Motyvuojantis
Neprieinamas	Prieinamas ir draugiškas

Vadovas veikia daugiau individualiai ir tik įpareigoja savo pavaldinius dirbti, kad būtų pasiektas organizacijos tikslas, o tuo metu lyderis yra neatsiejamas nuo savo komandos. Jis yra jungiamoji jos grandis, padedanti visiems siekti vieno bendro pačių išsikelto tikslo.

Šiuolaikinis požiūris - geriau ir tiksliau apibūdina šių dienų tikruosius lyderius, kurie skautiškoje plotmėje atitinka skiltininkus. Veržlūs ir pasiruošę tobulėti jaunieji lyderiai yra atviri mokymuisi, kartu ieško sprendimų, įgalindami kiekvieną komandos narį.

Lyderystės mokyklos

Pasidomėkime lyderystės istorija ir jos skirtingomis šakomis – mokyklomis.

Paskaitykime ištrauką iš straipsnio „Suremkime galvas ir raskime geriausią sprendimą“ ir jame pateikiamas vadovavimo ir lyderystės ekspertės, socialinių mokslų daktarės Alisos Miniotaitytės mintis apie lyderystę.

Lyderystė dar niekada nebuvo tokia horizontali, kokia yra šiandien. Būtent horizontali, įtraukianti lyderystė yra „ant bangos“. Pasaulyje vis labiau ryškėja pasidalintoji lyderystė (angl. distributed and shared leadership), kai lyderis dalijasi lyderyste ir atsakomybe su kitais. Kaip aš, būdamas vadovu ir lyderiu, galiu dalintis lyderyste visuose etapuose: deleguojant, įtraukiant narius į problemų sprendimą, kuriant idėjas, formuluojant tikslą? Tokia lyderystė šiandien laikoma pažangiausia, nes ji augina sekėjus, augina darbuotojus. Iš esmės kiekvienas norime būti įtrauktas, kurti prasmę, dirbti prasmingą darbą.

Kita populiari lyderystės šaka – autentiškoji lyderystė. Tai lyderystė, paremta savęs pažinimu ir elgesiu, kylančiu iš šio pažinimo. Tai reiškia buvimą savimi. Pagrindinė mintis – kiekvienas lyderis turi gerai save pažinti ir būti autentiškas bendraudamas su sekėjais. Autentiškas lyderis pažiūsta savo emocijas, stiprybes ir trūkumus, vertybes ir prioritetus, yra prognozuojamas ir nuspėjamas. Toks lyderio-sekėjo santykis paremtas pasitikėjimu, sekėjas jaučiasi saugus.

Dar viena pripažinta lyderystės mokykla – tarnaujanti lyderystė. Šiuo atveju lyderis yra kaip pokyčio moderatorius. Šiandien šie trys lyderystės tipai yra naujausi.

Iš ties puikus Vilmos Venckutonytės straipsnis (nuoroda į jį leidinio pabaigoje), kuriame aptariamos horizontaliosios lyderystės trys skirtingos šakos, kurių bruožų derinį galime priskirti skiltininkui būdingai lyderystei: įtraukiančiai kiekvieną narį, autentiškai ir suteikiančiai galimybę lyderiui pačiam augti ir tobulėti bei, žinoma, tarnaujančiai – „tarnauti Dievui, Tėvynei ir padėti artimui“ skamba patyrusių skautų įžodyje.

Pažvelkime į Venckotunytes Vilmos išskirtus kelius pagrindinius lyderio tipus ir kuo jie skiriasi vienas nuo kito.

Lyderystės sritys	Aplinkos	Geba paveikti kitų emocinę aplinką ir asmens savęs suvokimą joje. Įkvepėjas.
	Autokratinis	Priimantis sprendimus vienas ir tik prižiūrintis, kad darbai vyktų, kaip jo paties suplanuota. Stebėtojas
	Biurokratinis	Vadovauja pagal tam tikrą schemą, laikosi procedūrų. Nuspėjamas.
	Charizmatinis	Motyvuoja ir suteikia energijos ir užsidegimo savo komandos nariams. Komandos motoriukas.
	Demokratinis	Išklauso kiekvieno ir priima visoms pusėms tinkamą sprendimą. Kompromisų ieškotojas.
	Orientuotas į užduotis	Skiria visą savo dėmesį darbui ir užduotims. Prižiūrėtojas.
	Orientuotas į žmones	Siekdamas efektyvumo, apmoko ir ugdo savo komandą.
	Nesikišantis	Neteikia nuolatinės priežiūros, palieka komandą dirbti pačią. Nesantis šalia.
	Pasikeitimų	Kuriantis naujas idėjas, motyvuojantis komandą dirbti, bet nesikišantis į smulkmenas. Matomas.
	Veiksmingas	Padedą komandos nariams siekti jų tikslų, patenkindamas jų poreikius.
	Veiksmingas	Baudžiantis ir apdovanojantis kiekvieną komandos narį už jo nuopelnus.

Skiltininko žaidimo aikštelė

*...atsakomybė ir iniciatyva, vykdomos gyvenime, yra svarbiausiu būdo bruožu
ir sunkiausiu mokyti...*

Robert Baden - Powell

Tai visa erdvė, kurioje skiltininkas gali realizuoti save. Tačiau kur baigiasi ši aikštelė?

Šiame užrašų skyrelyje apie skiltininką jau paminėjome pagrindines skiltininko atsakomybes, tačiau kiek aktyviai jas apsiims skiltininkas – tai tik nuo jo priklauso.

Skiltininkas drauge su savo skiltimi gali nusistatyti taisykles ir susitarimus, kurie padės užtikrinti drausmę skiltyje, kokybišką ir draugišką aplinką veikti, kurti ir svarbiausia augti.

Skiltininkas gali inicijuoti skilties renginius – vakarus ar mažus žygelius, apsiimti vieneto renginių kūrimu ir iniciavimu ar pagalba prisidedant prie jų. Taip pat kviesti skiltį vykdyti į kitų vienetų renginius – stovyklas, kuriose susipažintų su kitų kraštų skautais, stiprintų savo skilties bendruomeniškumą: pvz., stovyklas, kuriose skiltys varžosi tarpusavyje – tai yra puiki galimybė išsiginčyti savo skilties silpnąsias ir stipriąsias puses.

Dar viena, asmeniškai manau, skiltininko pareiga ir vieta pasireikšti – tai kurti ir tęsti skilties tradicijas. Tradicijų buvimas padeda greičiau sukurti stiprų ryšį tarp kiekvieno skilties nario. O tradicijos gali būti įvairios ir įvairiomis progomis pasireiškiančios: tarkim, priimant naują skautą į savo skilties šeimą, įžodžio metu, atsisveikinant jau su skautu šiam pereinant į kitą skiltį, įvairių švenčių minėjimai: kalėdiniai vakarai, kovo 8 (brolių skiltis sveikina sesių skiltį), sueigų sezono uždarymas/atidarymas, gimtadieniai ir dar daugybė kitų progų, kur skiltis susikūrusi savo tradicijas išsaugos bendrystės jausmą.

Skilčių gerieji darbeliai gali virsti puikia galimybe skiltininkui veikti savarankiškai

Skautai realizuoja Baden-Powellio mintį, kad jie turėtų būti riteriai, padedantys silpniesiems bei visur darantys gerus darbelius. Gerai skilčiai negali būti jokios priežasties nedaryti nuolatinių gerų darbų.

R. Philipps

Paskiltininkas

BP yra pasakęs, kad skiltininką ir paskiltininką reikia mokyti ir auginti kaip lygius, nes pastarasis kažkada galbūt pakeis pirmąjį, šiam prisijungus prie draugininkų ir jų pagalbininkų komandos.

Iš tekstų skautams

PASKILTININKAS

Jam [skiltininkui] reikia pagalbininko – paskiltininkio. Paskiltininkį renkasi skiltininkas, kad šis jam padėtų ir, reikalui esant, galėtų pavaduoti skiltininką.

R. Baden-Powell pataria leisti skiltininkui visiškai savarankiškai pasirinkti sau paskiltininkį.

Paskiltininkiams privalo būti teikiamos tokios pat žinios, kaip ir skiltininkams. Paskiltininkis turi būti parengtas skiltininko vietai užimti. Skiltininkai ir paskiltininkiai turėtų būti ne tik susipažinę su skautybės teorija – reikia, kad jie visas savo žinias mokėtų taikyti ir praktiškai.

Aš - (pa)skiltininkas

Skiltininko pareigos suteikia nemažai privilegijų, tačiau su jomis ateina dar daugiau atsakomybės. Tad prieš paimant skilties vairą į savo rankas, dažnam kyla abejonių ir klausimų. Tad šis skyrelis, tikiuosi, padės tau patobulėti, o svarbiausia suprasti – kad kiekviename iš mūsų slypi visos reikiamos savybės, todėl jei yra noras, visada atsiras ir kelias jam pasiekti.

Draugovėje sėkmingai skautaujama, jei išlaikoma skilčių sistemos principai, jei sukuriama tikra skilčių darbo darna ir jei sugebama dr- vės skautavimas gyvendinti per skiltininkus.

kun. Antanas Saulaitis

Ar kiekvienas juo gali būti?

Ko reikia norint būti skiltininku?

Reikia pradėti nuo savęs

– t.y. pažinti ir priimti save tokį, koks esi. Pamatyti ir suprasti savo trūkumus, bet ar svarbiau suprasti ir sau įvardinti geriausias savo savybes.

Noro ir motyvacijos

– tik motyvuotas ir siekiantis bendro tikslo, matantis tame prasmę žmogus gali įkvėpti ir burti komandą aplink save, su kuria kartu gali net ir kalnus nuversti.

Patirties ir pasiruošimo mokytis

– skiltininko pareigybės išties reikalaujančios patirties ir pasiruošimo, tačiau norėdamas išmokti reikalngų įgūdžių ir imtis vieneto lyderio pozicijos gali pradėti nuo paskiltininko – tai skiltininkų mokykla.

Ką apie tai sako literatūra?

Ji (t.y. skiltis) visada yra vieninga. Svarbu, kad šio vieneto vadu būtų paskirtas tai sugebantis atlikti skautas.

Žodis „sugebantis“ nereiškia, kad skautas turėtų būti protingiausias ar labiausiai apmokytas. „Sugebantis“ reiškia galintį valdyti kitus. Mokėjimas vadovauti yra iš dalies įgimtas, iš dalies įgytas.

Įgytas sugebėjimas gali būti gana greitai išlavintas paprastu skautišku auklėjimu skilčių sistemos pagalba.

Roland Philipps

Norint būti skiltininku užtenka noro ir motyvacijos tam - būdamas motyvuotas nuolat ieškosi būdų kaip tobulėti ir užtikrinti skilties augimą, o noras padės imtis naujų, gal kartais ir gąsdinančių, dalykų. Jei turi noro, pasak autoriaus, vadinasi turi savyje vadovavimo sugebėjimą, nors jis gal ir paslėptas, tačiau skautiška veikla tikrai padės jį išlavinti.

Kaip padėti sau tobulėti?

Svarbiausia nebijotis imtis pokyčių ir tobulėti!

Pokyčiai – tai gyvenimo įstatymas. O tie, kurie žiūri tik į praeitį ar dabartį – tikrai pražiopsos ateitį!

John F. Kennedy

Praktiniai patarimai

Truputis praktinių patarimų kiekvienam, kaip teisingai susiplanuoti ir praktiškai panaudoti savo laiką atliekant įvairius darbus. Šie patarimai pravers ne tik skautiškoje aplinkoje, tačiau ir mokantis, studijuojant, dirbant ar net planuojant savo laisvalaikį.

Laiko planavimas

Truputis praktinių patarimų kiekvienam, kaip teisingai susiplanuoti ir praktiškai panaudoti savo laiką atliekant įvairius darbus. Šie patarimai pravers ne tik skautiškoje aplinkoje, tačiau ir mokantis, studijuojant, dirbant ar net planuojant savo laisvalaikį.

Kodėl svarbu planuoti savo ir savo vieneto laiką?

Laiko planavimas – tai procesas, kuriuo susiplanuojamas ir tvarkomas asmeninis ar komandinis laikas, siekiant tikslingo tikslų siekimo ir etapų išskirimo.

Be galo svarbu gebėti atskirti laiką tarp einamųjų užduočių ir poilsio laiko – tai ypač naudinga darbo efektyvumui ir produktyvumui gerinti.

Žinoma, reikia nepamiršti, kad laiko planavimas tuo pačiu reiškia prioritetų išsiskirimą, kad svarbiausios užduotys būtų atliktos pirmiausia.

Laiko planavimas padeda:

- užtikrinti darbo produktyvumą;
- sumažinti stresą ir įtampą;
- išvengti konfliktų ir nesusipratimų;
- užtikrinti terminų ir pareigybių laikymąsi;
- skatina bendrų tikslų siekimą ir sekimą.

Norėdami planuoti savo ir komandos laiką, rekomenduojame šias strategijas:

- nusistatykite komandos tikslus ir prioritetus
 - deleguokite užduotis atsižvelgiant į kiekvieno nario stiprybes ir pareigas
 - nusistatykite terminus ir laiko limitus projektams ir užduotims
 - stebėkite komandos narių progresą ir laiko naudojimą
 - nepamirškite skirti laiko koordinavimui, komunikacijai ir bendradarbiavimui
 - nebijokite pokyčių ir būkite pasiruošę atlikti pakeitimus
- atminkite, kad laikas yra ribotas išteklius, todėl svarbu efektyviai ir koordinuotai jį naudoti

Įrankiai, kurie gali padėti planuojantis savo ir savo vieneto laiką:

Dienotvarkės programos (pvz., Google Kalendorius, Microsoft Outlook)

Projektų valdymo programos (pvz., Asana, Trello)

Laiko matavimo programos (pvz., Toggl, RescueTime)

Bendradarbiavimo ir komunikacijos programos (pvz., Slack, Microsoft Teams)

Dienotvarkės ir užduočių sprendimo programos (pvz., Todoist, Wunderlist)

Programos, skirtos stebėti komandos darbo efektyvumą (pvz., DeskTime, Chronoscope)

Numatymo ir plėtros programos (pvz., MindNode, XMind)

Visi šie įrankiai gali būti naudingi, tačiau svarbu atrinkti tas, kurie atitinka jūsų poreikius ir įpročius.

Darbų pasiskirstymas

Skiltininkas būdamas geru lyderiu darbus paskirsto skilties nariams. Svarbu ne tik paskirstyti juos, tačiau ir sekti jų progresą, susidėti darbu atlikimo terminus (deadline'us), keistis ir dalytis visa informacija bei nuveiktais darbais vieni su kitais.

Pats darbų pasiskirstymas – be išimties – turi būti atliekamas ne *primetant* (t.y., paskiriant neatsiklausus), o drauge parenkant užduotis, kurias geriausiai gali vieneto narys atlikti tuo pačiu pats turėdamas galimybę tobulėti.

Štai keletas įrankių (programėlių), kurios gali padėti sekti komandos darbų atlikimo progresą ir prisidėti prie bendro tikslo sekimo.

GOOGLE SHEETS - (Google skaičiuoklė) paprasta, bet tobula

Ši programėlė – viena iš daugelio Google siūlomų funkcijų, kurių failai talpinami Google Drive (Google diske). Visus failus, esančius šioje platformoje, galima realiu laiku redaguoti, dalintis ir stebėti visiems komandos nariams iš skirtingų įrenginių ir vietų. Visi pakeitimai išsisaugo automatiškai, o dokumentai yra pasiekiami visur, kur veikia interneto ryšys (*yra papildoma funkcija, leidžianti išsaugoti dokumentus ir padaryti prieinamus ir neturint interneto prieigos*).

ASANA ir TRELLO

dvi alternatyvios programėlės plačiai naudojamos įvairiose organizacijose ir įmonėse, skirstantis komandiniais darbais ir stebint jų progresą

Ši programėlė susisieja su pirmuoju praktinių patarimų skyreliu – laiko planavimu. Sekdami savo darbų progresą ir gaudami automatinis priminimus apie laukiančias užduotis žymiai palengvinsime savo ir skilties laiko planavimą.

Šios programėlės, skirtos siekti bendrų tikslų, stebėti asmeninį ir komandos (vieneto) progresą, leidžia lengvai sekti savo darbus, o apie artėjančius deadline'us informuoja automatiškai.

Visa informacija vienoje vietoje

Viename dokumente gali susikurti begalę skirtingų skirtukų – atskirų lapų, kurie būtų specializuoti į vieną ar kitą atskirą darbą – tikslą.

Patogu keistis ir dalytis informacija

Visi dokumento lapai yra prieinami visiems, turinties nuorodą ar prieigą prie dokumento. Kiekvienas gali matyti, kokį darbą atliko kitas, o informaciją iš vieno skirtuko būti perduodama į kitą – t.y. pakeitus vieną langelį viename faile, pasikeičia jo reikšmės ir kituose (labai patogu skaičiuojant ar derinant laikus ir pan.).

Patogu keistis ir dalytis informacija

Kiekvienas gali palikti komentarus šalia atskirų langelių, nepakeisdamas jų turinio. Toks būdas puikiai tinka siekiant tobulumo ir padeda sekti progresą. P.S. komentarai yra išskiriami ir juos lengva pastebėti, tad sunku juos praleisti.

Polifunkciškumas

Lengva susieti su kitais dokumentais ir apklausomis, kad visi duomenys būtų renkami vienoje vietoje – įtraukti nuotraukas, piešinius, tekstinius dokumentus, nuorodas yra labai paprasta.

Skaičiuoklė

Jei skiltis organizuoja renginį ir jame reikalingas maitinimas ir/ar finansų sekimas – Google sheets'ai puikiai gali pagelbėti lengvai ir patogiai apskaičiuodami reikalingus duomenis.

Vienas iš daugelio Google Sheets lentelių pavyzdžių...

Skaičiuoklės pavyzdys ☆ 📄 ☁

Failas Redaguoti Peržiūrėti Įterpti Formatas Duomenys Įrankiai Plėtiniai Pagalba Paskutinį kartą redaguota 2022 m. vasario 2 d.

100% € % .0 .00 123 Times New... 12 B I A

A1

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1												
2		Skilties renginys										
3		Patyrusių skautų žygis - "PAVADINIMAS"										
4							Deadline'ai:					
5		Viršininkas	Jonas Jonaitis				Užduotis	Data	Įvykdyta	Atsakingas		
6		Komendantas	Barbora Barborytė				Išsirinkti žygio maršrutą	02-01	☒	<i>Komendantas</i>		
7		Programos vadovas	Antanas Antanaitis				Susiderinti maršrutą su draugais	02-03	☒	<i>Viršininkas</i>		
8		Maistininkas	Petras Petraitis				Sukurti žygio programą	02-05	☐	<i>Programeris</i>	Vėluojama	
9		Finansininkas	---				Pasirūpinti nakvynės vieta	02-03	☒	<i>Viršininkas</i>		
10							Paruošti žygio valgiaraštį	02-10	☐	<i>Maistininkas</i>		
11		Žygio maršrutas	---				Regitracija į žygį (iki)	02-15	☐	<i>Finansininkas</i>		
12												
13		Nakvynės vieta	---									
14												

Daugiau pavyzdžių

Trello

Panagrinėkime kiek paprastesnę ir galbūt patogesnę skautiškiems darbams sekti Trello programėlę.

Kuo gi ji yra patogi:

- Visus einamuosius darbus gali matyti vienoje vietoje;
- Lengva ir patogų vieną užduotį suskirstyti į smulkesnius etapus;
- Paprasta sekti darbų progresą;
- Programėlė pati tave informuoja apie artėjančius darbų atlikimo terminus ir atsiunčia pranešimus į telefoną ir elektroninį paštą;
- Prie platformos lengva prisijungti, o darbų sąrašą gali stebėti tik patvirtinti asmenys;
- Paprasta pasiskirstyti arbus ir matyti, kas ką veikia ir kas už ką yra atsakingas;
- Puikus būdas stebėti, ką skiltis jau yra nuveikus (motyvacija nesustoti);
- ir dar daug kitų privalumų!

The screenshot displays the Trello interface with three lists: 'Nepradėta', 'Daroma', and 'Pabaigta'. The 'Daroma' list is expanded to show a card titled 'Valgiaraštis' with a progress bar at 50% and a checklist of tasks.

Nepradėta

- Programa
- Finansai
- Inventorius
- Reklama socialiniuose tinkluose

Daroma

- Susitarti dėl nakvynės vietos
- Valgiaraštis (Feb 18, 2/4)

Pabaigta

- Žygio informacija (3/3)
- Atsakingi asmenys

Valgiaraštis (in list Daroma)

Members: [User] +

Labels: [Yellow] +

Due date: Feb 18 at 12:00 PM

Description: Maistininko atsakomybės

Atlikta: 50%

- ✓ Valgiaraštis
- ✓ Paskaičiuoti produktai
- ☐ Sąrašas inventorius
- ☐ Sąrašas produktų

Buttons: Hide checked items, Delete, Add an item

Right sidebar: Add to card (Members, Labels, Checklist, Dates, Attachment, Cover, Custom Fields), Start free trial, Power-Ups (Add Power-Ups)

Pareigų pasiskirstymas

Pareigų pasiskirstymas gali tapti naujo sueigų sezono pradžios tradicija: pirmosios skilties sueigos metu, galima persiskirstyti pareigomis, rengti balsavimus ir galbūt net sukurti ir savitą skilties pareigų perdavimo ceremoniją.

Aptarkime jau anksčiau skyreliuose minėtas pareigybes ir kaip jas siūlo dalintis BP ir kiti skautiškos literatūros kūrėjai. **Gebėjimas būti lyderiu ir imtis skiltininko pareigų gali būti įgimtas, tačiau skilčių sistema suteikia galimybę ir įgyti šį įgūdį**, tačiau jei skautas neturės noro skiltininkauti – tai vertimas imtis šių pareigų gali labiau pakenkti, nei pagelbėti. Skiltininkas turi būti pavyzdys – tikras skautas, kuris visada gali padėti kitiems skilties nariams įgauti reikiamų gebėjimų, tad akylas draugininkas gali pastebėti ir pasiūlyti vieno ar kito skauto kandidatūrą į šią vietą, tačiau geriausiu atveju, skiltininkas pasiūlo savanoriškai. O jei atsitiko, kad net keli skautai nori imtis pareigų – galimas visų skilties narių balsavimas (juk skiltininkas turi būti artimiausias kiekvienam nariui, tad jie patys ir turi jį išrinkti), tačiau...

...BP ir R. Philipps pataria, kad **skiltininkas tik pats gali išsirinkti sau tinkamiausią paskiltininką**. Tad atsiradus daugiau nei vienam kandidatui į paskiltininko vietą, reiktų leisti skiltininkui pačiam apsispręsti.

Kitas pareigas skilties nariai gali rinktis laisvai, pagal jiems tinkamiausias savybes ar jų pačių norus. Tik reiktų nepamiršti, kad skiltyje turėtų atsirasti dar ir gairelininkas, saugantis ir prižiūrintis skilties simboliką.

Tai apie tokį pareigų skirstymąsi skiltyse kalba skautiška literatūra. Tačiau juk ne tik skilties pareigas gali tekti skilčiai pasiskirstyti – organizuojant renginius gali tekti imtis žygio ar stovyklos štabo pareigų. Tad kaip tikslingai pasiskirstyti pareigas, kai nuo jų priklauso ne tik skilties, bet ir tarkim viso tunto renginio gerovė.

Tikrai sveikintina yra save išbandyti įvairiausiose sferose – tai padeda augti kaip asmenybei bei geriau pažinti save. Tačiau jei kas nors nežino, kurios iš pareigybių jį traukia, vertėtų įvertinti asmenybės būdą prieš priskiriant jam pareigas.

Skilties pareigybių pasiskirstymo pavyzdys dalyvaujant draugininkui (vadovui):

Jei skiltyje yra naujų narių, privalu supažindinti su kiekvienomis atsakomybėmis, kurios užgultų ant pastarojo pečių pasirinkus vieną ar kitą pareigybę. Nauji nariai (kartais net ir skilties senbuviai) gali būti nepakankamai drąsūs parodyti, kokiose pareigose save mato – ypač aukštesnėse. Tad vienas iš galimų pasiūlymų – surašyti ant atskirų lapukų, kokias pareigas norėtų pasiimti (dvejas eilės tvarka). Vadovui peržvelgus lapeliuose įrašytus atsakymus yra daug lengviau pažinti ir surasti kiekvieno poreikius ir norus save realizuoti.

Asmeninis pavyzdys – tokiu būdu dalinantis pareigomis atsiskleidė visiškai naujos skautų savybės, tad skiltį padalinus į dvi, tapo lengviau padalinti pareigas kiekvienam jų nariui, nes diskusijos metu nevisi atskleidė norintys imtis vienu ar kitu pareigybių. Labai džiugu, kad pasinaudojus šiuo būdu pavyko sukurti terpę atsiskleisti visiems skautams ir per palyginus trumpą laiką dalis skautų ženkliai paaugo.

Taisyklių ir susitarimų kūrimas

Pagalvokime, kada taisyklės geriausiai veikia ir kada yra lengviausia (ir tikslingiausia) jų laikytis. Atsakymo vieno nėra, tačiau daugelis pritartų, kad jei taisykles susikuri pats gerai jas apgalvodamas, tada ir laikytis yra jų lengviau.

Tad skiltyje būtina nusimatyti ir savo vidines taisykles: kaip bendrausime, kas už ką atsakingas ir t.t.

Taisyklių sąvoka nebūtinai apibrėžia reikalavimus, griežtus nurodymus, kurių nesilaikant galima susilaukti vienokių ar kitokių nuobaudų, tai gali būti ir gairės, kuriomis vadovaujant galima rezultatų pasiekti lengviau. Taisyklėse (o galbūt jas geriau vadinti susitarimai) nurodyti bendravimo kanalai ir darbų vykdymo žingsniai gali padėti lengviau komunikuoti ir išvengti įvairiausių nepatogių situacijų.

Keletas pavyzdžių skilties taisyklėms. Dalis taisyklių, nors, rodo, neturi jokios aiškios prasmės kitiems – tačiau tai yra dalis tracijų skiltyje ir kiekvienas narys jaučia ir supranta, ką reiškia būtent toji taisyklė

NUMĖJO LOKIŲ TAISYKLĖS

1. Visada ir visur būti draugiškiems
2. Suprasti juokus ir vienas kitą
3. Pagarbiai elgtis vienas su kitu
4. Neteršti gamtos ir ją tausoti
5. Nežaisti ir nesinaudoti mobiliaisiais telefonais sueigų ir skautiškų renginių metu
6. Klausyti vadovų ir vyresniųjų
7. Visur ir visada elgtis ramiai ir pagarbiai
8. Nesimušti ir neprisivardžiuoti
9. Nesutarimus spręsti „vaski či“ būdu ir demokratiškai
10. Būti tikru LOKIU

tai reiškia laikytis visų šių taisyklių, skautų priesakų bei būti vieninga Numėjo draugovės Lokių skiltimi

CIKLOPŲ IR ANTILOPŲ TAISYKLĖS

1. Būti pavyzdingais – elgtis lyg mus stebėtų jaunesniųjų skautų būrys.
2. Maksimaliai minimalizuoti negražių žodžių vartojimą, jei taip nepavyksta – keiktis tik lietuviškai.
3. Toleruoti ir priimti kitus.
4. Gerbti Didžiąją Motiną bei jos Milžinukus.
5. Sueigose ir renginiuose dalyvauti su kaklaraiščiu ir kita reikalinga skautiška atributika.
6. Atsakingai pasiruošti rikiuotei, kad ji būtų be priekaištų. Stengtis vartoti tik gilesnę prasmę turinčius šūkius.
7. Laikytis Lietuvos Respublikos konstitucijos, KET ir visų skautų priesakų.
8. Stengtis laikytis rimties ir drausmės veiklose. Jeigu mums pavyksta, sueiga baigiasi laiku.
9. Aktyviai dalyvauti visose skautiškose veiklose (proto ribose).
10. Labai stengtis (99%) tinkamai komunikuoti tarpusavyje ir su vadovais.
11. Mylėti motiną Tėvynę.
12. Būti maksimaliai sąmoningais, protingais ir mėstančiais.
13. Tausoti gamtą.

Kas yra grįžtamasis ryšys (ang. Feed-back)?

Pažodžiui tai reiškia „grįžtamasis maitinimas“. Šis terminas vartojamas psichologijoje apibendrinti iš aplinkos gaunamai informacijai apie save. Iš tiesų tai tikras lobis ta prasme, kad praturtina mus ir nukreipia mūsų veiksmus. **Grižtamasis ryšys padeda pamažu keisti savo galvoseną ir veikimo būdą atsižvelgiant į gautą informaciją.**

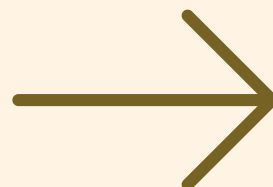
Paprastai grįžtamasis ryšys yra skirstomas į du tipus: **teigiamas** ir **neigiamas**. Tačiau taip pat yra svarbus ir pateikimo būdas – **konkretus** ar **abstraktus**.

	Konkretus	Abstraktus
Teigiamas	Pripažinimas	Pagyros
Neigiamas	Konstruktyvi kritika	Peikimas

Žvelgiant į šią lentelę, pasąmonėje kyla klausimas – **tai koks grįžtamasis ryšys yra „geriausias“?**

Atsakymas nėra toks akivaizdus. Pirmiausia atmeskime abstraktų feed-back'ą, kuris nesuteikia jokios naudos: pagyros gali išpuikinti žmogų, o nekonstruktyvi kritika (peikimas) gali pažeisti žmogaus savivertę ir motyvaciją imtis darbų toliau. O dabar pažvelkime į pirmąjį stulpelį: teigiamas ir konkretus grįžtamasis ryšys – pripažinimas. Visada yra malonu išgirsti, kas pavyko puikiai, tačiau to žinojimas nesukuria jokios pridėtinės vertės – žinodamas, ką atlikai gerai, nežinai, kur gali dar tobulėti. Pripažinimas yra tarsi būvimas vienoje vietoje. O konstruktyvi kritika (konkretus neigiamas grįžtamasis ryšys) atskleidžia silpnąsias vietas ir parodo, kur galime stiebtis ir augti.

Teigiamas grįžtamasis ryšys dažnai malonus, o neigiamas – visada naudingas.

Pagrindinės taisyklės **teikiant** grįžtamąjį ryšį

Būk atsakingas

Prisiimk asmeninę atsakomybę ir visada pasiklaust ar kitas nori išgirsti tavo nuomonę.

Būk sąmoningas

Žinok, kada yra vieta ir laikas suteikti grįžtamąjį ryšį.

Būk konkretus

Visada kalbėdamas remkis konkrečia situacija ir išsakyk savo pastebėjimus – naudokis tik faktais (ką išgirdai ar matei).

Būk konstruktyvus

Suteikdamas grįžtamąjį ryšį būk konkretus, konstruktyvus ir aiškiai dėstyk savo mintis. Prisimink – tikslas yra padėti, o ne įžeisti!

Elkis tinkamai

Visada būk sąžiningas, pagarbus, vadovaukis gerais ketinimais – naudok „aš“ ir „tu“, o ne „jie“ ir mes.

Šis tas įdomesnio!

Niekas nemėgsta suteikti negatyvų grįžtamąjį ryšį, tačiau dažnas nori jį išgirsti.

Leisk suprasti

Sutelk dėmesį į tai, kas aktualu, ir realistiškai apibūdink, kokį poveikį tau turėjo kito asmens atliktas veiksmas – kaip jauteisi ir ką galvojai.

Pagrįsk patarimus

Pateik logišką ir veiksmais pagrįstą planą (pasiūlymą) – ką rekomenduotum daryti: ką keisti, nuo ko pradėti, kaip tęsti – ir kuo tai padės ateityje.

Prisimink tikslą

Visada prisimink tikslą – svarbiausia ne išsakyti konstruktyvią kritiką, o tai, kad kitas ją priimtų.

Pagrindinės taisyklės **priimant** grįžtamąjį ryšį

Teiraukis

Siek grįžtamojo ryšio kuo dažniau – aktyviai prašyk konstruktyvios kritikos iš kitų.

Išklausyk

Pabandyk išklausyti neprieštaraujant, nekomentuojant ir nesiteisinant.

Būk smalsus

Paklausk ir paprašyk paaiškinimo, jei kas nors liko neaišku ar nesupranti kito žmogaus požiūrio. Pasiklausk patarimų, ką jis darytų tavo vietoje.

Būk pagarbus

Gerbk kito išsakytą nuomonę – ją išsakyti taip pat yra sunku kaip ir priimti. Būk užtikrintas, kad kitas nori tau geriausio.

Nepamiršk padėkoti

Nepamiršk padėkoti – suteikti grįžtamąjį ryšį yra tam tikra tau suteikta paslauga, bet tik pats sprendi, ar tu pasinaudosi.

Nepamiršk tikslo

Tavo tikslas yra pasimokyti iš savo klaidų ir tobulėti.

Skiltininkas Lietuvos skautijoje

Tai ką apie skiltininką ir jo skiltį kalba Lietuvos skautijos nuostatai...

Skiltis nuostatuose

Ištrauka iš Lietuvos skautijos struktūrinių nuostatų:

XIII. SKILTIS

13.1. Skiltis yra mažiausias LS vienetas, kurį sudaro nuo 4 iki 10 narių.

13.2. Skiltys vadinamos gyvūnų arba augalų vardais.

13.3. Skiltis steigia ir naikina draugininkas savo iniciatyva arba gavęs draugovės narių prašymą.

13.4. Skiltyje vykdomas tiesioginis vaikų ir jaunimo ugdymas. Už skilties ugdymo rezultatus atsakingi draugininkas ir jo pavaduotojai.

13.5. Skilčiai vadovauja skiltininkas, padedant draugininkui ir jo pavaduotojams.

13.6. Skiltininką skiria draugininkas. Draugovėje gali būti nustatoma kita skiltininko atsiradimo procedūra, neprieštaraujanti skautiškajai etikai.

13.7. Visi skilties nariai privalo turėti pareigas (pvz., paskiltininkas, laužavedys, metraštinkas, virėjas ir pan.), kurias, kuruojami draugininko ir jo pavaduotojo, pasiskirsto patys.

Kaip iš uniformos atpažinti skautą
Ištrauka iš Lietuvos skautijos uniformos nuostatų:

III. UNIFORMOS ŽENKLAI

23. Švilpukus, pririštus skirtingų spalvų virvutėmis, kairėje marškinių kišenėje nešioja skiltininkai bei aukštesnes vadovaujančias pareigas užimantys vadovai. Virvučių spalvos pagal einamas pareigas:

23.1. skiltininko ar paskiltininko – geltona;

23.2. draugininko ar draugininko pavaduotojo – žalia;

23.3. tuntininko ar tuntininko pavaduotojo – vario spalvos;

23.4. krašto ar konferencijos seniūno ar krašto ar konferencijos seniūno pavaduotojo – sidabro spalvos;

23.5. LS tarybos pirmininko ir LS vyr. skautininko – aukso spalvos

Skiltininkas turi tai išmanyti ir su tuo supažindinti savo skiltį – arba jiems paklausus žinoti, ką atsakyti ir kur rasti informaciją.

Žemesnieji vyresniškumo laipsniai
Ištrauka iš Lietuvos skautijos vyresniškumo laipsnių nuostatų:

II. ZEMENSNIEJI VYRESNIŠKUMO LAIPSNIAI

6. Žemesnieji vyresniškumo laipsniai suteikiami laikantis 3 punkte išdėstyto nuoseklumo.

7. Žemesnieji vyresniškumo laipsniai yra LS jaunimo programos dalis, skirta ugdyti skautų ir patyrusių skautų vadovavimo skautiškiems vienetais kompetencijas.

8. Žemesniojo vyresniškumo laipsnio suteikimas įsigalioja nuo atitinkamo įsakymo arba nutarimo paskelbimo datos. Ženklas skautui yra įteikiamas vadovo iškilmingos sueigos ar renginio metu.

9. Žemesnius vyresniškumo laipsnius suteikia tuntininkas draugininko teikimu. Jei skautas nepriklauso Tuntui, žemesnius vyresniškumo laipsnius suteikia krašto seniūnas / konferencijos pirmininkas.

10. Paskiltininko (vairininko) laipsnį galima suteikti skautui, kuris:

10.1. užima pareigas skiltyje ne trumpiau kaip 1 metus;

10.2. yra įvykdęs 3 ketvirčių ciklus su savo vienetu;

10.3. turi bent vieno pasirinkto laukinio įgūdžio 4 lygį.

11. Skiltininko (valtininko) laipsnį galima suteikti skautui, kuris:

11.1. turi paskiltininko (vairininko) laipsnį ir užima ne žemesnes kaip paskiltininko (vairininko) pareigas ne trumpiau kaip 1 metus;

11.2. yra įvykdęs 3 ketvirčių ciklus su savo vienetu;

11.3. turi bent vieno pasirinkto laukinio įgūdžio 5 lygį;

11.4. yra baigęs LS patvirtintus skiltininkų (valtininkų) mokymus.

12. Vyresniojo skiltininko (vyresniojo valtininko) laipsnį galima suteikti skautui, kuris:

12.1. turi skiltininko (valtininko) laipsnį ir užima ne žemesnes kaip skiltininko (valtininko) pareigas ne trumpiau kaip 1 metus;

12.2. yra įvykdęs 3 ketvirčių ciklus su savo vienetu;

12.3. turi bent vieno pasirinkto laukinio įgūdžio 6 lygį;

12.4. yra baigęs LS patvirtintus mokymus patyrusiems skautams.

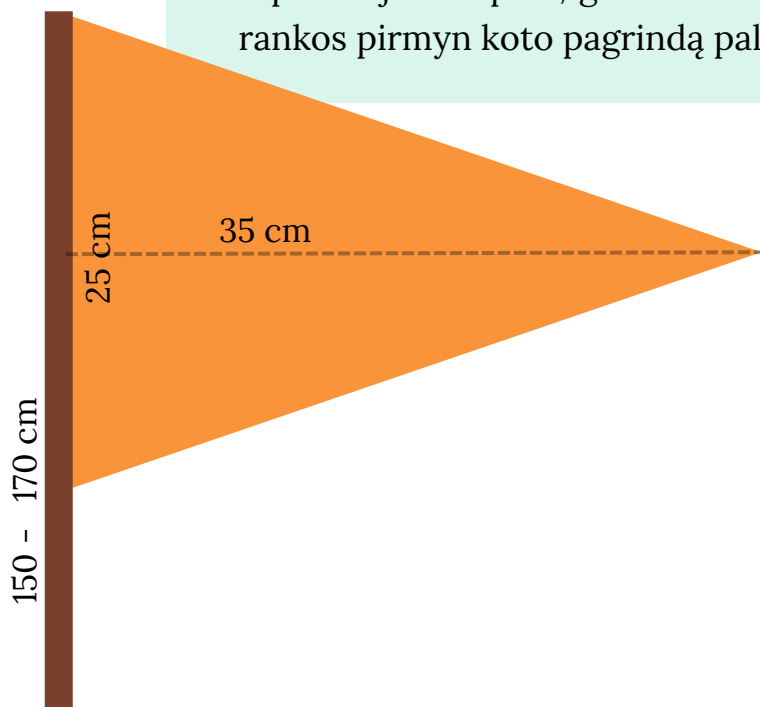

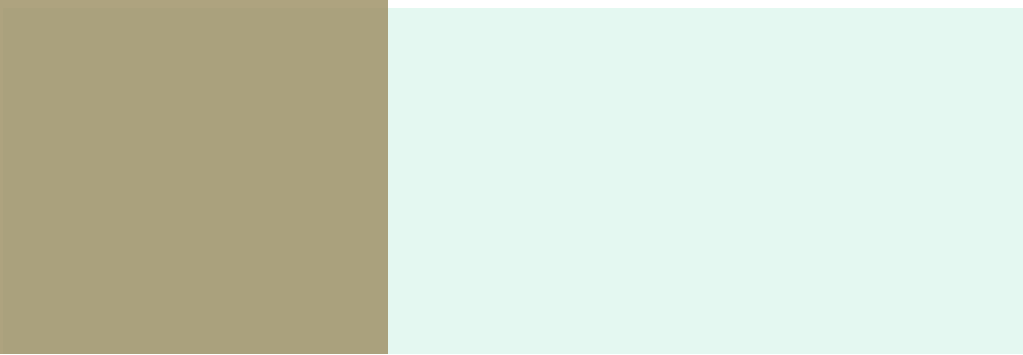
Gairėlės nuostatai

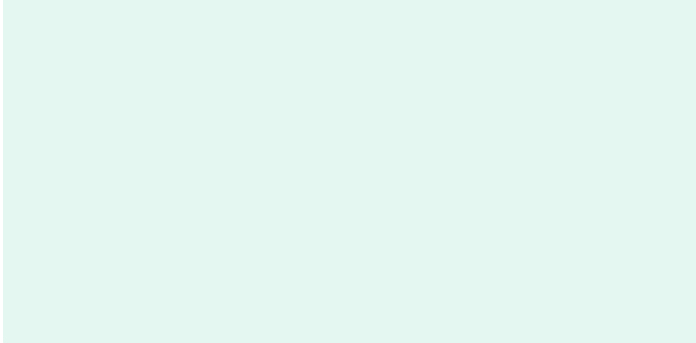
Ištrauka iš Lietuvos skautijos vėliavų, gairių ir gairėlių nuostatų:

VI. SKAUTŲ GAIRĖLĖS IR JŪRŲ SKAUTŲ MAŽIEJI VIMPILOI

33. Gairėlės ir mažieji vimpilai trikampio formos. Plotis (prie koto) - 25 cm , ilgis - 35 cm.
34. Gairėlės ir mažųjų vimpilų spalva derinama prie vieneto narių kaklaraiščių spalvos.
35. Vieneto simbolius ir užrašus sukuria pats vienetas.
36. Skautų vieneto simbolis ant gairėlės juodos spalvos. Jūrų skautų vieneto simbolis ant mažojo vimpilo geltonos spalvos.
37. Gairėlės ir mažojo vimpilo kotas turi būti apvalus, natūralaus medžio, 150 - 170 cm aukščio.
38. Gairėlės ir mažieji vimpilai laikomos būkle, skilties ar valtės kampelyje arba nurodytoje vietoje.
39. Skilčių gairėles laiko ir prižiūri skiltininkas. Valčių gairėlės laiko ir prižiūri valtininkas.
40. Ten, kur dalyvauja skiltis arba valtis, drauge būna ir jų gairėlės arba mažieji vimpilai.
41. Ant gairėlės arba mažojo vimpilo koto leidžiama rišti varžybose, stovyklose, sporte arba kitur laimėtus gairėlės arba mažojo vimpilo kaspinus ir pan., vadovybės nustatytam laikui.
42. Žygio metu gairėlė arba mažasis vimpilas nešamas ant peties. Sustojus gairėlė arba mažasis vimpilas laikoma prie dešinio šono kotui liečiant dešinę koją.
43. Skilčiai arba valčiai "gerbiant" pav.: vėliavą, skaitant įsakymą, raportuojant ir pan., gairėlė arba mažasis vimpilas palenkama ant ištiestos rankos pirmyn koto pagrindą paliekant pirmąjį padėtyje.

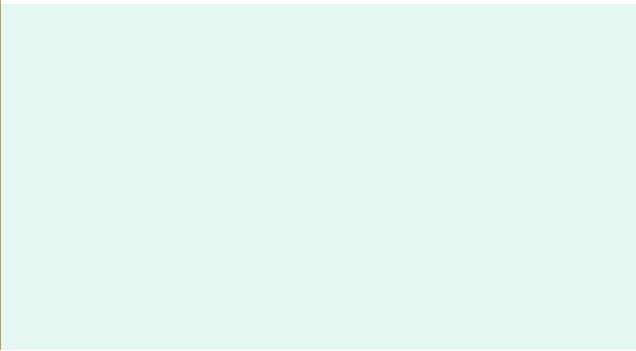

Tikiuosi, kad šis leidinys padės ne vienam skautui, ne vienam jaunajam lyderiui – skiltininkui, bet ir vadovui, siekiančiam įgyvendinti skilčių sistemą savo skautiškame vienete.

Svarbu nepamiršti, kad šis leidinys – nėra vadovėlis – tai užrašai, tad kiekvienas iš Jūsų juos sau gali papildyti, atlikti pakeitimų, pribraukymų ir pasižymėjimų. Čia nėra pateiktų vienintelių ir teisingų instrukcijų, o tai skirtingų asmenų ir vienetų patirtys, remiantis skautiška literatūra.

Nuoširdi padėka visiems skaičiusiems ir įveikusiems „Skiltininko užrašus“, tikiuosi susitiksime dar ne vienoje plotmėje ir padėsime vienas kitam augti ir tobulėti, auginti ir kurti.

Šaltiniai

Skiltininkų vadovėlis (p. 487). (1938). Skautų Aidas.

Jurgėla, P. (1975). Lietuviškoji skautija (p. 824). Lietuvių skautų sąjunga.

Philipps, R., Lewi, J. (). Skautų skiltis. Internetinė prieiga:
<https://mano.skautai.lt/uploads/media/2100/skautu-skiltis-roland-philipps-john-lewis.pdf>

Saulaitis, A. (). Skautiškų vienetų vadovai ir vadovės.

Šilingienė, V. (2012). Lyderystė (1-a laida., p. 1). Technologija. Internetinė prieiga: <https://doi.org/10.5755/e01.9786090206287>

Stočkutė, A. (2016). Lyderystės kompetencijos raiška skirtinguose organizacijos valdymo lygiuose: magistro darbas. Kauno technologijos universitetas. Prieiga per eLABa – nacionalinė Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka.